

MAGYAR KURIER

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden, Julius 12-dik napján, 1814-dik esztendőben.

Elb a.

Az ezen szigetről Junius' 16-dikán indúlt tudósítások szerint azokat az apró szigeteket is, mint önnön birtokait elfoglaltatta *Napoleon* Császár, mellyek Elba körül találhatók, de nem laknak rajtuk emberek (Eddig, legalább az írók szerint, csak a' halászok tartózkodtak ezen apró szigeteknek partjaikon halászás' kedviért. Erőssítik, hogy a' tengeri tolvajoktól való félelemből nem telepedtek ott meg semmi lakosok). Az Áfrikai tongeri ragadozókkal már kötésre ment *Napoleon* Császár Elba szigete' hajózásának bátorságára nézve. A' testvére *Paulina* Hertzegasszony ezen szigetet ismét oda hagyván, Nápolyba evezett-el. A' Császár állandó jó egészségben volt; 's exercirozni és holmi munkának megnézegetésire, minden nap kilovagolt.

Olasz Ország.

Az ő Austriai Cs. K. Felsége nevében *Bolognában* [*Bononiában*] kommandánskodó Generális Báró *Eckhard* úr egy parantsolatot adott ott ki Junius' 23 dikán, melly által az előbbeni Országlószék alatt fennállott *Speciális Ítélszék*, mint már a' mostani időhöz és környűállásokhoz nem

alkalmas, eltöröltetik, és a' rendes ítélszékek' folyamatja hozattatik vissza.

A' Pápa közönséges Helytartója (Generális Vicariussa) *Della Somaglia* olyan parantsolatot hirdettetett-ki Rómában, hogy minden Papok, kik az előbbeni szomorú időkbet a' papi ruházatot letévén kerek kalapot és stiblit (tsizmát) viseltek, ezt az új ruházatot letegyék, és régi papi öltö-zeteiket vegyék vissza, nagy büntetés alatt.

Az úgy nevezett *Hét szigetek*, vagy *Jónai szigetek*, a' Párisi, Április' 23-dikán készült Kötés szerint, Frantzia országtól elszakasztván, mint egyebek ezek is a' Szövetséges Hatalmasságoknak intézeteik alá adattattattak. *Corfuban* a' fő városban valamint szintén az egész szigeten, a' fejer kalapsukor (pántlika rózsa) szúrattatott vala ki, és 18-dik Lajos, Királynak esmértetett vala. Hanem a' köveikezett napon egy Frantzia hajós sereg, 's azzal egygyütt Generális *Boulnois*, mint Frantzia Királyi Biztos, *Toulonból* oda érkezvén, ott tisztelettel fogadtatván, Jun. 15-dikéig, míg a' Szövetségesek' Biztosa megerkezett, ott várakozván, végezetre Junius 17-dikén mind ezeket a' szigeteket a' Frantzia Király' nevében Auglus Generális *Campbellnek*, mint a' Szövetséges Hatalmasságok.

telyes hatalmú biztosának, által adta, a' ki ilyen nyilatkoztatást adott - ki: —,

„Ő Excellentiájának Generál - Lajtnant *Campbell Jamesnek* ő Nagy Britanniai Felségétől a' *Jónai* szigetek' administratziójára rendeltetett Polgári - biztosnak 's ezen szigetekben és az Adriai tengeren lévő Britannus erő vezérének, *Corfu* városa' és szigete' közönséges Előjáróihoz, Papjaihoz és lakosaihoz intézett Proklamátziója: —

„Ő Királyi Hertzegsége a' Nagy Britanniai Régens Princz ő Királyi Felségének nevében és ő Felségiért, 's az ő Felsége' Felséges Szövetségesei, engemet a' magok biztosokká nevezni kegyelmesen méltóztattak, a' végre, hogy 18-dik *Lajos* Király ő Felségének Frantzia ország' Királyának törvényes tisztviselőitől, *Corfu* városát és szigetjét, a' Párisban Április 23-dikán készült egygyezés szerént által vegyem. —

„A' sziget és város a' vezérlésem alatt lévő, Nagy Britanniai seregeknek adattatnak által, 's az általadást én a' Szövetséges Hatalmasságok' nevében erősítem meg.“

Azután arról tudósítatnak a' lakosok, hogy a' két részről való biztosok által már minden szükséges intézetek megtétele vannak; az erősségeket már az Anglus seregek elfoglalták, az eddig itt volt Frantzia seregek, Anglus és Frantzia hajókra ülven onnét elvitettetnek. —

Végezetre igéri a' Biztos úr, hogy ő a' maga Fejedelmétől és a' Szövetséges Hatalmasságoktól eleibe adatott útasítások szerént, a' közönséges administratzióban oly szoros egyenességet, 's olly betsület, igasság, 's nemes lelkűségbeli princípiumokat fog tartani 's tartatni, mellyek esmertető tulajdonságai az Anglus nemzetnek.

(*Corfu* szigete a' hozzá tartozó *Paxo*, *Santa Maura*, *Theaki*, *Cefalonia*, *Zante*, és *Cerigo* nevekkel egyetemben, hajdan sokaig egy részét tették a' *Velencei*

Respublikának. Azután a' Frantziák foglalták - el 's a' Campo - formiói békeség' ereje szerént meg is tartották őket, hanem 1799-ben a' Törökök és Oroszok ismét elvén azokat tőlök, az 1800-dik esztendő Mártziusának 21-dik napjától fogva, mint Respublika Török oltalom alatt maradtak, a' mellyéit az Oroszok kezeskedtek. Végezetre a' *Tilsiti* kötés által ismét vissza estek Frantzia országhoz, 's az 1807-dik esztendő Septemberének 1-ső napjától fogva egy Frantzia Kormányozó alatt Frantzia országnak egy különös részét tették. Az 1809-dik esztendőtől fogva azonközben *Corfun* kívül mind elfoglalták őket egyenként az Anglusok. Ily sok változásokon mentek ezek által, illy kevés esztendők alatt. Most ismét újabb sors várja őket. — Nem régen közönséges levelekben olvastuk, hogy a' Siciliai Királynak vannak határoztatva Nápolyért való kárvalásának néminémű megfordíttatásául).

~~~~~

A' Nápolyi Királyhoz még mind érkeznek országának minden vidékeiről a' köszönő irások, hogy haza érkezett és békeséget szerzett nékiek. A' Király mindenkor feleleteinek az az értelme: hogy ő Felsége mindenkor tsak népeinek javát forgattya szeméi előtt, és semmit nem óhajtott oly nagyon mint a' visszatért békeséget, hogy a' köz jóra intézett célzásait munkába vehesse.

Frantzia Ország.

A' prutsus Király Gróf *Rappin* nevezett alatt Jun. 28-dikán visszaérkezett Párisba esméretlenül, és a' *Bretenil* udvarába szállott - meg. Cs. K. Státus és Conferentziális Minister Hertzeg *Metternich* is váratott ugyan oda. Szállást a' *Marschalchi* udvarba készítettek számára, a hol van szállva Cs. K. Finantziális Előülő *Barbier* úr is.

A' Deputátusok' Kamarája (mellyet nem hibásan neveznek nemely írók Francia *Alsó Háznak*) már rendesen folytatta a' maga üléseit és tanátskozásait. Jun. 28-dikán ilyen projektomot terjesztett Gróf *Leveneur* megfontolás végett ezen Kamara eleibe: Jó leszen mind a' két Kamarának (a' Pairek' és Deputátusok' Kamarájának) kérni Király ő Felségét, hogy egy rendelést adjon ki, melyben meghatározassék — 1)ször, hogy a' 16-dik *Lajos'* halálának napján az Országnek minden templomaiban, minden esztendőként Lélekért való imádságok tartassanak 16-dik *Lajos*ért, az ő hitveséért a' Királynéért, 's mind azokért a' Királyi vérből való Princzekért és Hertzegasszonyokért, a' kik a' revoluzió alatt a' gyilkosoknak és hóhéroknek bárdjok által megölettetek, de úgy tartassanak ezen imádságok, hogy ezeknek alkalmatosságokkal soha semmi papi vagy világi beszéd ne tartassék ezen ájtatosságnak tárgya felől, 2)ször, hogy soha semmi théatromi játékok és egyébféle közönséges gyülekezetek, még tudományi gyülekezetek se tartassanak ezen napon. Meghatározta a' Kamara, hogy Jul. 2-dikán vizsgálás, vitatás, vagy is vetelkedés alá vegye ezen projektumot.

Dumolard nevű tag azt projektálta, hogy kérni kell a' Királyt, hogy haladék nélkül terjesztesse a' Ministerek által a' Kamara' eleibe az ország' állapotját, mennyiben az a' közönséges administratziót és köz jót illeti. — Azt kívánta *Dumolard*'s a' Kamara meg is határozta, hogy ezen tárgyat Julius 3-dikán vegye vizsgálás alá.

Az után *Delorme* állott-fel, és a' maga az előtt való napon tett projektumának indító okait hordotta elő. Az ő projektuma azt a' summát illeti, mellyet a' Királynak tartására esztendőnként ad a' Status, melynek *Civil-lista* a' neve. —

„A' Kamara (e' volt a' *Delorme* be-

szédének foglalattya) már most nintsen úgy megkötve mint eddig, hogy semmit ne tehessen most egyebet annál, hogy vagy elfogadja, vagy vissza vesse a' törvényprojektumokat. Mostantol fogva övéi a' törvénygondolatok. Ezt az elsőégi just a' mostani Constituzió adta a' Kamarának. Ez a' Constituzió meghatározta, hogy a' Civil-lista mindenik Királynak egész életére azon Törvényhozó Gyűlés által határozassék meg, melly a' Királynak a' thrónusra való lépése után legelőször össze gyűl. — „Ehez képest jóvallom (ezek a' *Delorme* szavai) hogy kérjük a' Királyt, hogy terjesztessen egy törvényprojektumot előnkbe, melly által a' *Civil-lista* határozassék meg. Az a' históriai *Épocha* (idő szakasz), melynek nyomába ez a' Kamara következett, példa nélkül való a' történetek' sorában. Itt nem egy olyan thrónusi következésről van szó, melly az időnek közönséges folyamattya által határozatott meg. Itt *Monarchiai helyreállításról* (restauratorol) vagyon szó. Új elintéztetés, egy olyan politikai Systema, adattatott Francia országnak, melly a' dolgoknak külső belső állapotját egészen megváltoztattya; a' nemzet a' maga legfontosabb elsőégi jussába lépett vissza; a' Király csak azokat a' jusokat tartotta-fenn magának, mellyeket a' maga hatalmának gyakorlására szükségesnek lenni ítélt. Egy olyan egyenlő mérték állittatik helyre, melly a' trónusnak tartozó tisztelettel tökéletesen megégygyez; mindenek vissza térnek az ő helyeikre; mindenek a' tökéletesedés felé lépnek előre. A' Monarcha' állapotja azonközben az ő finantziájára nézve még ezen szerentsés változások között is határozatlan maradt. Már most ezen Kamarát illeti, hogy a' polgari egygyezésnek ezt a' fogyatkozását kipótolja. Nem kell ezzel a' közönséges finantziái állapotnak meghatározatásaig várakozni; nem kell varni, hogy azt a' Ki-

rály és Ministerek magok kérték kénytelenkedni, hanem meg kell őket előzni. Azért is nagyon sürgető dolog ez: hogy a 'Korona' függetlensége bátorságba helyezettődjen; hogy a' Státus számadásai, munkájában uralkodó zűrzavarnak végvettessék; 's hogy meghatározva tudni lehessen, mi az, a' minek a' Civil-listába kell menni, és mire adattatik - ki. Megkívántatik egy felől, hogy a' thrónus az őtet illető fényességgel körülvétettessék, de más felől a' sok szerentsétlenségek után megkívántató gazdálkodásról sem kell elfelejtkezni Ministereinknek. A' Civil-lista, 's a' rend kívül való és magános uradalmak között lévő minden külömbségnek, melyek tsakterhesítették a' kintstár' állapotját, meg kell szűnni. Állhat ugyan a' Civil-listának egy része jószágokból is, azért, hogy a' Státus' feje maga is láthassa, hogy mi némű terhek legyenek a' tulajdonossággal összekötve, 's a' többi. — Meghatározta a' Kamara, hogy ki kell nyomtattatni a' Delorme beszédjét, 's a' dolgot további megfontolás alá kell venni.

L o n d o n.

Azt mondják, hogy réa ment 200 ezerre azoknak az idegeneknek száma, kik most az idegen Hatalmasságoknak Londonban való lételek alatt ott megjelentek.

Azt jegyzik - meg az Ánglus levelek Marschal *Blücherről*, hogy egy alkalmatossággal az úgy nevezett *Freimaurer* - vendégfogadóból ebédre szállására menvén, egészen eltelve találta a' külső szobát fő aszszonyságokkal, a' kik őtet látni kívánták, 's annyira körülvették, hogy az útyát is elzárták. A' nagy vitéz azomban úgy gondolkodott, hogy itt is hasznát veheti valamely hadi praktikának — meg-

ölelt 's tsókolt vagy hármat az aszszonyságok közzül, olly reménségtől tápláltatván, hogy a' többek azt gondolják, hogy a' sor réájok is elkerül, 's az ősz katonatsóktól megijedvén eltávoznak; de megtsalta magát; az aszszonyok még jobban körülvették; mindenik tsókot kívánt; végre a' tollú bokkrétáját elkapván széllyel tépték 's emlékezetnek okáért egymás között elosztották. Más nap már még reggel öszszesereglett nálla a' sok szép Ánglus aszszony, a' ki mind tsókot kívánt. *Sheridanné* ki már hat hetektől fogva betegeskedvén tsak nem kétségbe esett, hogy nem láthattya ezt a' nevezetes katonát, végezetre olly szerentsés volt, hogy a' Feldmarschal hozza menvén két órig űlt nálla.

A' Londoni közönség egészen bizonyosnak lenni tartja, hogy az Orániai Princz és az Ánglus Királyi Hertzegné házasságokból semmi sem fog lenni. Azt erőzsítik, hogy a' K. Hertzegaszszony arra nem akarja telyességgel réa venni magát, hogy az Ánglus földet tsak kevés ideig is oda hagygya. Azt kívánta tőlle a' Princz, hogy tsak kevés hetekig jelennyen - megvéllé Hollandiában, hogy mutathassa - megvéllé együtt magát a' népnek: de tsak ennyire sem vette réa magát a' Hertzegné, sőt azt erőzsítik némelyek, hogy a' Princztől azt is kívánta volna, hogy ez se hagygya oda Angliát soha. — E' volt - é valóságos oka annak, hogy ebből a' házasságból semmi nem lehetett, ezt még egészen tudni nem lehet. Hogy a' Princz igen szomorú, közönséges levelekben is írják. Közönséges hír, hogy a' Szövetséges Hatalmasságok is elkövettek mindent, hogy a' Hertzegaszszonyt ezen házasságra réa vehessék: de telyességgel el nem érhettek céljokat.

Julius' 9-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 226 1/3 fo rintot Váltó-zédulában. — Egy Császár aranyért 10 f. tot és 9 krt.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nró. 3.

A' Magyar Kurir 4-dik darabjához.

Végezte a' Helvétziai Köz Constitutziónak.

A' Diéta határozza - meg a' Cantonoktól kiállítandó contingens - seregeknek kikészítetésekre és formáltatásokra való fő vigyázatot; minden esztendőben tudósítja magát a' katnáság állapotjáról, fegyvereiről, 's hadi készületeiről; és vigyáz, hogy a' seregek mindenkor használható 's a' célnak megfelelő állapotban legyenek. — 17). Ő teszi - meg a' 3-dik cikkelyében meghatározott pénzádózásokat illető rendelkezéseket; ő szabja - ki a' Szövetség' kassájába esztendőnként bététetendő summákat, 's vizsgálja - meg az azokról való számadásokat. — 28). Ő teszen végzéseket a' hadi kassában lévő pénznek kiadattatására, 's administratziójára nézve, az 5-dik cikkelyben találtató fundamentomok szerint. — 19). Ő teszen szükséges intézeteket a' 6-dik cikkellyel megegyezőleg mikor valamely Kantonbéli nyughatatlanságok tartósokká lesznek, vagy a' szomszéd Kantontokat is frnyegetik. — 20). Hadizenetek, békességkötések, és szövetségek, a' Diétától jönnek - ki, de a' Kantonok' harmadrésztől való helybehagyattatás is megkívánatik azokra. — 21). A' Diéta teszen kereskedésbéli kötéseket a' külső Statusokkal. — 22). A' Diéta' jussa a' Helvétus külső Követeknek kirendelése 's azoknak visszahívása. — 23). Övéi még azok a' szövetségi jusok is, mellyek a' 7-dik, 's meg azokat a' vámokat 's út- és hid-adókat illető jusok, mellyek a' 13-dik cikkelyekben az ő számára fenntartottak. —

A' Diéta' Organisatiója.

24). A' Diéta a' 19 Kantonoknak Kö-

veteikből áll, kik a' Szövetségi Constitutziónak régulái 's a' Rendek' útasításai szerint voksolnak. — 25). A' Diéta minden esztendőben össze gyűl, rendesen, Julius' első hétfűjén, 's addig folytattya foglalatosságait, míg szükséges leszen. — 26). Rendkívül akkor gyűl össze, mikor azt az első város (a' Diéta helye; lakhelye) szükségesnek lenni tartja, vagy mikor öt Kantonok kívánnák. — 27.) A' közelébb következő Diéta fog egy várost, a' mennyiben lehet az ország' közepén, de a' melly egy Kantonnak sem fő várossa, *Első várossá* nevezni, a' hol ennekutánna a' Diéta esztendőnként rend szerint öszszegyűlekeznek. *Zürichnek* első Követtye ül elöl. A' rendkívül való Diéták az időkhöz és környűlálláshozképpent gyűlnek valamely alkalmas helyen össze. — 28). Egyegy Kanton annyi Deputátust küldhet, mennyit neki tettik, de voksa tsak egynek leszen. Ha *Unterwalden* és *Appenzel* Kantonoknak, (mellyek egészszen elvált részekből állanak) különböző útasítások van, a' Deputátusok béirathattják útasításokat a' Jegyzőkönyvbe. — 29). Voksoláskor minden Kantonnak voksa egynek számláltatik; minden végzésekben és rendelkezésekben tsupán tsak a' vokсок' többsége határoz: tsak a' hadhirdetésre, 's békesség- és szövetségkötésekre kívánatik - meg, hogy a' Kantonok' két harmadrésze megegyezzék. — 30). A' Diéta' jegyző könyve és aktái Német nyelven irattatnak. —

A' Szövetség foglalatosságainak folytatása.

31). Mikor a' Diéta öszszegyűlekezve niutsen, a' *Zürichi* Kantonra bizattatik a'

dolgok' igazgatása, mellyet ezen Kántonnak Kormányseke azon hatalommal folytat, melly az 1798-dik esztendőig fennállott. — 32). Neki adják által az idegen Hatalmasságnak Követeik az ő meghatalmaztatásokat és visszahívattatásokat illető leveleiket, 's más egyéb írásaikat, mellyek a' Helvetziai szövetséget illetik. — 33). Az első város' kötelessége, hogy megintse a' Kántonokat, ha az ő magokviselete Helvétziának tsendességét vesse delmezeti, vagy ha valami olyan dolog fordul az ő belső részében elő, a' melly ellenkezik a' szövetségi kötés' feltételeivel. — 34). Az Első város' hirdeti ki az esztendőnként való Diétát és az azon előforduló tárgyakat. Valamelly Kanton, az Első város' vagy pedig önön kerülő írása által közölheti a' maga különös ügyit a' több Kántonok' Rendjeivel. — 35). Az a' jussa it van az első városnak, hogy a' 20-dik tikkellyel megegyezőleg rendkívül való Diétát hirdessen. —

Szövetségi Tanács.

36). Rendkívül való környülállások között és mikor a' Diéta nem maradhat szakadatlanul öszszegyülekezve, egy képviselőkből álló Tanácsra bízattatik az Ország' dolgát illető foglalatoskodás. Ez a' történet akkor fordul elő — a) mikor Helvétzia valamelly hadakozásba van elegyedve — b) mikor az ő neutralisságát valamelly külső hadakozás fenyegeti — c) mikor Helvétziának határait katonasággal meg kell rakni — d) mikor a' Szövetség valamelly belső nyughatatlanságtól fenyegettetik — e) vagy végtére mikor Helvétzia és a' külső Statusok között valami fontos kérdés fordul elő. A' Diéta határozza - meg, hogy mikor kell egy ilyen Szövetségi Tanácsnak öszszegyülekezni, és hogy meddig legyen öszszegyülekezve; a' Diéta ad szükséges útasiásokat eleibe. Az ő foglalatosságai minden esetben megszűnnek, mikor a' Diéta akár közönséges akár rendkívül való

módon öszszegyül, 's ennek számot adni tartozik a' maga munkáiról. — 37). Áll ezen Tanács hét tagokból vagy képviselőkből, kik között Zürichnek mindenkor magának van egy képviselője; a' más hatot ilyen mérték szerént küldik: 1)ször, Berna és Luzerna; 2)ször, Uri, Schwytz, és Untewalden; 3)ször Glarus, Zug, Appenzel, és Schafhausen; 4)szer, Freyburg, Basel, Solothurn; 5)ször, Graubünden, Argau, St. Gallen; 6)ször, Waadt, Thurgau, Tessin — egygyütt küldenek egygyetegygyet. — 39). Uti költséget és fizetést a' Szövetség' kassájából kapnak a' Tanács' tagjai, a' melynek mennyiségit a' Diéta határozza - meg. — 40). Minden Szövetségi Concordaták, egygyezések, valamint szintén a' Diétának 1803-tól fogva való olyan végzése, mellyek a' jelenlévő Szövetségi Kötéssel nem ellenkeznek, eddig való állapotokban maradnak addig míg forma szerént meg nem változtattatnak; az ő gyűjtemények általadatik megvizsgáltatás végett a' Diétának. — 41). A' nemzeti adóság, melynek egész sámmája az 1804-dik esztendőben 3,118,336 Helvétus Frankokból állani megismértetett, megismértetve marad. — 42). A' Klastromoknak és Káptalanoknak az Ekklesiái törvényekkel megegyező fennállások's az ő tulajdonnyoknak bátorságba való megmaradása, a' mennyiben az a' Kántonoknak Országlószékeik' hatalmában áll, kezesség alá vétettetik; az ő vagyonaik; mint a' más magános emberekéi adót fizetni tartoznak. — 43). Valamint a' jelenvaló Szövetségi kötés, úgy szintén a' Kántonoknak magános Constitúcióik is, mihellyest a' Diéta által helybehagyattatnak, a' Szövetség' leveles házába letétetnek. — 44). A' Szövetségi Cancellaria, melly a' Diéta, a' Tanács, és az Első város foglalatosságaiknak folytatására megkivántatik, áll, egy *Cancellarius*ból és egy *Státus-iró*ból, kik a' Diétától a' voksoknak tsupa többsége szerént választatnak - ki négy esztendőre, 's ezen négy eszt-

tendők után ismét választathatnak. Az ő fizetéseket, melynek a' Szövetségi kasszából kell kitelni, a' Diéta határozza-meg, valamint szintén azt is, hogy minémű függésben legyenek az Első várossal, 's mitsoda régulákat tartsanak. — 45). A' Helvétziai Szövetség' petséttje a' régi Helvétusok' tábori czímere, úgy mint, egy, veres mezőben, szabadon álló, fehér kereszt, ezen körülírással: *Helvétziai Szövetség*.

Költ *Zürichben* Május 31-dikén 1814-ben.

Kiadatott a' *Szövetségi provisoriai Canczellaria* által.

P r á g a.

Bozek József nevű ifiú mekhanikust emlegetnek egy időtől fogva újság leveleink méltó ditsérettel, a' ki Austriai Sléziában születtetvén és végezvén Mathezis béli tanulását, nem soká valami 40 mestermíveknek feltalálása által tette magát esmeretessé. Most Prágában a' Technium Institutumban van felvétetve. Egyéb híres művei között a' következőket említik újságaink: —

Hertzeg *Ypsiloontinak*, a' ki egygyik kezét a' *Kulmi* tsatában elvesztette, olyan kezet csinált, melynek mesterséges volta minden várakozáson fellyúl van. — A' *Dresdánál* egy ágyúgolyóbis által mind két lábától megfosztatott Generális *Moreau*' számára is készített vala hamarjában két igen mesterséges lábakat. Kár hogy ez a' nagy vezér a' maga hamar történt halála miatt hasznát nem vehette ezen lábaknak. A' mesterségre nézve tsakugyan meg fog ezen találmánynak betses érdeme is maradni. Ugyanisak *Dresda* mellett érte *Danielowsky Fédor* Orosz ágyúzós tisztet az a' szerentsétlenség, hogy az ágyúgolyóbis mind két lábait elszakasztotta a' térdjein alól. Ezen ifiú tisztnek olyan két mesterséges lábakat csinált *Bozek*, hogy nem tsak

egyenes úton járhat bothoz való támaszkodás nélkül vélek a' szerentsétlen, hanem le és fel a' gáditsokon is: sőt a' lóra is fel ül minden segítség nélkül, és sebesen gallopiroz.

T y r o l i s.

Ezen nevezetes tartománynak valamint szintén *Vorarlbergnek* is *Würtzburgért* és *Aschaffenburgért* az Austriai házhoz lett örökség szerént való visszatérését már említettük. *Innsbruckban* Jun. 26-dikán formaszereént való módon véghez ment Tyrolisnak visszaadattatása az öszszegyülekezett sokaságnak örvendezései között, melynek alkalmatosságával ilyen fontos beszédet intézett *Roschmann* úr, a' tartománynak provisoriai kormányozója, a' lakosokhoz: —,

„Az éppen most felolvastatott hirdetéshez képpes, a' mi Felséges Császárunak és Urunknak Austriai I-ső Ferentznek nevében, ő Felségének a' Baváriai Királynak *Maximilian Józsefnek*, a' világ' békeségiért ő Császári Felségével öszsze tsatolódott Felséges Szövetségesünknek telyes megégyezésével, az ő Császári Felsége és késő maradékai számára, örökösön elfoglalom a' *Habsburgi* Háznak ezen régi örökségét, azon határok között, mellyeket az országnak természete eleitől fogva, a' hazá' fiainak vére pedig 5 századoktól fogva kijegyelték. —

„Nyilvánóságos módon, telyes jussal, 's minden Európai Státusoknak égygyetértésivel nevezem én ezen tartománt most ismét legelőbbször a' maga igaz nevén, *Tyrolisnak*, mellyet ő mostantól fogvást mind mind végig viselni fog. A' *Brenner* hegyeken túl és innen lévő Tyrolisiak ismét az ő Császárijok' alattvalói; ismét az attyok' gyermekei. A' mi imádott Monárebánk ismét az ő, egy bölts, igasságos, és kegyes Országlónak minden virtusai, 's illy sok

Hűséges népek által betsesítettett Koronájába beléhelyheztetni fogja ezen drága gyöngy szemet. —

„Tyrolisiak! nem önnön hatalom szerint, nem a' dolgok' rendjébe való szabad akarathéli belékapas által, hanem az Isteni Gondviselés' kezeiből, ki a' ti Császártoknak és Szövetségeseinek fegyvereiket megáldotta, és a' megszenteltetettkötéseknek erejekkel, tértek vissza az Austriai Hazhoz. El ne felejtkezsetek soha arról, hogy melly sok bavarus vér folyt a' világ' szabadságáért, következésképen a' tiétekért 's unokáitokéért is, ezen már elvégzetett szent hadiközlásban. —

„A' ti imádott Császártok esméri a' ti bátorságtokat és hűségteket, de eszében forgattya ő azt a' méltó engedelmességet, kegyességet, 's azokat az egyéb polgári minden virtusokat is, mellyekkel ti, őseitekkel egyetemben, magatokat megkülönböztettétek. Ő maga el fog jönni ide, hogy a' maga Tyrolisi hűséges alattvalóiuak hódolássokat a' ti hegyeitek között elfogadgya. Reméli, hogy őseitekhez, ditsőséges híretekhez, és magához, méltóknak fog benneteket találni. Ő Cs. K. Felsége, békeségszerető, munkás, és istenfélő alattvalókat, 's a' maga Szövetségeseihez barátsággal viseltető szomszédokat kíván találni bennetek; ti meg fogtok szeretett Monarchátok' és atyátok' reménységének felelni. Bátor magoltalmazása, de egyszermind a' békesség' munkájának minden mesterségei által, lett nagygyá Austria, melyhez tartoztok most ti is.“

Míg ezek benn folytak, az alatt künn az a' úttzákon a' két rész Pátenseik kifüggesztettek, 's a' Bavarus czímerek leszedtetvéü helyettek a' két fejű Sas tétett-fel, a' melyről ágyúk' dörgése tett hírt a' vidékieknek. A' lakosok' örömét érezni lehet inkább mint leírni. Az általadás' munkáját semmi rendetlenség meg nem zavarta.

Grätzből írják Magyar országi újság-leveleink, hogy a' Westphaliai volt Király *Bonaparte Jeromos* Gróf *Harz* nevezet alatt, 's az ő élete' párja Würtembergi Királyi Hertzegaszszony, Junius' közepén Grätz mellé a' Herberstein Eggenbergi nyári kastélyba, megérkeztek. Az elsőnek testvére *Elisa* a' Toskánai volt nagy Hertzegaszszony is megérkezett Jun. 26-dikán Grätzbe.

Elegyes Dolgok.

Az Orosz Császár ő Felsége Jul. 3-dikán megérkezett *Moguntziába*.

Maria Ludovika Császárné ő Felsége Aix felé való útjában Jul. 2-dikán *Monachiumba* érkezett.

Madrid. — Az eddig való Országlószéknek három tagjai, kik a' Kortéseknek eloszlattatásokkor fogságra tétettek vala, már megítéltettek. A' Toledói Püspök Kardinális *Bourbon Rómába*, *Agar* pedig *Carthagenába* küldettettek számkivételbe. Az ő bajtársok *Cisca*, várba záratatik.

A' Frantzia újságokban 14 millióra tétetik, minden adósságoknak levonattatása után, a' *Josefina* Frantzia első Császárnétól hátrahagyatott ingatlan és ingóbingó vagyon. Valami 3. millióra teszik az adósságát. A' *Malmisoni* uradalom' esztendőnként való jövedelmit, melly az Olasz volt Vice-Királyé lett, 130 ezer Frankra teszik.

J e l e n t é s.

A' Murányi Vas mivelő Társaság részéről ezzel közönségessé tétetik, hogy minekutánna azon Társaságnak Vas Termesztményei az 1809-től egész 1813-dik esztendeig *M. M. U.* betűkkel jegyeztettek, ezen folyó 1814-dik esztendőben pedig ezen szóval *Union* bélyegeztettek; jónak találtatott ezen bélyegezést e' folyó esztendei Sz. Iván Havának első napjától *Mu. Unio* bélyeggel felváltani. — Költ Nagy Rötzen Pünkösöd Havának 27-dikén, 1814 eszt.